

## Ligger museikompetensens kärna i praktiker?

Vad ligger egentligen i kärnan av museiarbetet? Museologistuderanden hänvisar med lätthet till ICOMs definition av museer, vilken uppdaterades medan denna recension skrevs. Även om detta inte betyder att ICOMs definition av museer skulle uppdateras särskilt ofta, kan det ändå fungera som en tankeställare. Om definitioner kan förändras och uppdateras, vad baserar de sig då på? Då färskva museologer kommer ut i arbetslivet stöter de oftast på en mer invecklad och nyanserad verklighet. Det kan finnas mycket inbitna uppfattningar om vad *riktigt* museiarbete är, eller vad ett *riktigt* museum kan eller inte kan göra. Dessa uppfattningar finns ofta inte skrivna i några definitioner eller regelverk och dessutom verkar de inte delas av alla.

I sin doktorsavhandling ”Practicing museums. Museum people, museum work and change in practice”<sup>1</sup> borrar sig etnolog och museolog Inkeri Hakamies in i den komplicerade, t.o.m. filosofiska frågan om vad riktigt museiarbete kan uppfattas vara och hur uppfattningen om det formas på gräsrotsnivå – bland människor som arbetar på museer, men även museibesökares uppfattningar tas i beaktande.

Avhandlingen är en artikelavhandling. I artiklarna behandlas noggrannare följande frågor: Hur påverkar olika slags museiarbete musearbetares identiteter? Vad är ”dammighet” i museer och vilken roll har damm i museala praktiker? Vad sker då förändringar, som t.ex. informationsteknologi, introduceras i museala praktiker? Artiklarna ingår inte i sin helhet i avhandlingen, utan enbart referat av dem.

---

1 Hakamies, Inkeri: *Practicing Museums. Museum People, Museum Work and Change in Practice*. Helsinki: Helsingin yliopisto 2021. 143 s.

Som material använder sig Hakamies (till en mindre del) av frågelistor om museibesökarens museiminnen och (till en större del) av 52 intervjuer med museianställda. Materialet är insamlat inom Finlands museiförbunds museihistorieprojekt under åren 2005–2011. De intervjuade representerar främst anställda inom de större professionella museerna i huvudstadsregionen och en generation som gjort största delen av sin arbetskarriär på 1900-talet.

Materialet har alltså samlats in före avhandlingsarbetet och inte av författaren själv. Hakamies själv beklagar i avhandlingen att hon inte kunnat påverka materialets avgränsningar och att materialet som det är inte tillåter henne att belysa sina forskningsfrågor i bästa möjliga omfattning. Det hade t.ex. varit berikande att kunna jämföra olika generationers syner på hurdana praktiker som ligger i kärnan av museiarbetet eller att också få in några icke-professionella museers perspektiv. Som det är nu är slutresultatet främst en dokumentation av hur en avgående generation av museiprofessionella sett på sitt arbete och vilka utmaningar de fått kämpa med under sin arbetskarriär. Detta är den redan tidigare omtalade ”tredje” generationen som arbetat under 1900-talets senare decennier och upplevt betydande förändringar inom arbetets praktiker – inte minst övergången till en digital arbetskultur. En dokumentation av den tredje generationens arbetssätt är värdefullt i sig, även p.g.a. att denna generation satt en stark prägel på hela branschen och dess arbetskultur, vilket dagens museiarbetare jobbar vidare på idag. Det är viktigt att man fått in deras levande berättelser medan de ännu varit i arbetslivet. Samtidigt är insikten, att kärnan i en yrkesidentitet kan sökas i dess dagliga praktiker snarare än styrdokument, protokoll och officiella reglementen viktig, och avhandlingen skapar ett värdefullt fönster in i den generations museala arbetsetik som skapat grunderna för det arbete som görs idag.

*John Björkman*